

РОЛЬ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОТРИМАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Володимир Євстахійович ЧЕРНЯВСЬКИЙ,

*аспірант відділу організації
освітньо-наукової підготовки
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Лісове господарство є важливим сектором економіки та екологічної системи України, що забезпечує екологічний баланс та сприяє сталому розвитку. Забезпечення дотримання законодавства у цій сфері є важливим завданням держави, оскільки воно сприяє збереженню природних ресурсів та захисту довкілля. У цьому контексті важливою є роль органів державного контролю, які здійснюють моніторинг та нагляд за дотриманням законодавства про лісове господарство. Адміністративно-правовий аспект цього процесу передбачає визначення повноважень та обов'язків цих органів, а також механізмів їх взаємодії з іншими суб'єктами господарювання.

Повноваження органів державного контролю у сфері лісового господарства охоплюють широкий спектр завдань та функцій, спрямованих на забезпечення дотримання вимог законодавства щодо збереження, використання та охорони лісових ресурсів. Ці повноваження включають організацію та проведення перевірок, моніторинг стану лісів, виявлення та попередження порушень, а також застосування заходів адміністративного впливу до суб'єктів, які не виконують встановлені норми. Основними завданнями є захист лісових територій від незаконної вирубки, пошкодження, пожеж та інших загроз, що можуть негативно впливати на екосистему. Органи державного контролю, такі як Державне агентство лісових ресурсів України та Державна екологічна інспекція, здійснюють контроль за дотриманням правил лісокористування, зокрема, забезпечують виконання законодавчих вимог щодо раціонального використання лісових ресурсів, відновлення лісів та забезпечення екологічної стабільності. Вони також мають повноваження видавати приписи про усунення порушень, зупиняти діяльність, що шкодить лісовому фонду, та накладати адміністративні стягнення за недотримання законодавства. Крім того, вони координують взаємодію з правоохоронними органами та місцевими адміністраціями з метою забезпечення належного рівня охорони лісів. Органи контролю наділені правом здійснювати регулярні та позапланові перевірки суб'єктів господарювання, які займаються лісокористуванням, видобутком деревини, а також здійснюють заходи з відновлення лісових ресурсів. Перевірки проводяться з метою виявлення порушень у використанні лісів та забезпечення виконання природоохоронних норм. Важливим аспектом їх повноважень є можливість притягнення до адміністративної відповідальності суб'єктів, які порушують вимоги щодо збереження та використання лісових ресурсів. Застосування адміністративних заходів впливу дозволяє забезпечити належний рівень відповідальності та сприяти дотриманню екологічних стандартів у сфері лісового господарства. Органи державного контролю також відповідають за впровадження заходів з охорони лісів від пожеж, не-

законної вирубки та інших загроз. Вони забезпечують виконання програм з відновлення лісів, що включає проведення лісовідновлювальних робіт, висадку дерев, створення нових лісових насаджень. Крім того, органи контролю здійснюють моніторинг стану лісових ресурсів, аналізують інформацію про екологічний стан лісових масивів та розробляють рекомендації для їх збереження. Це сприяє реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього середовища та сталого управління природними ресурсами. Важливою складовою повноважень органів державного контролю є участь у розробці та впровадженні законодавчих актів, що регулюють діяльність у сфері лісового господарства. Це включає підготовку проектів нормативно-правових актів, внесення змін до чинного законодавства, а також участь у формуванні стратегії розвитку лісового господарства в Україні. Така діяльність забезпечує адаптацію законодавчої бази до сучасних викликів, що постають перед лісовою галуззю, а також сприяє гармонізації національних стандартів з міжнародними нормами у сфері охорони природи та раціонального використання природних ресурсів.

На нашу думку, повноваження органів державного контролю у сфері лісового господарства є багатогранними та охоплюють різні аспекти забезпечення дотримання законодавства, збереження лісів та реалізації державної політики в галузі охорони природи. Ефективна реалізація цих повноважень є запорукою сталого розвитку лісової галузі та забезпечення екологічної стабільності в Україні.

Адміністративно-правові механізми забезпечення дотримання законодавства про лісове господарство відіграють ключову роль у забезпеченні збереження та сталого використання лісових ресурсів. Вони спрямовані на реалізацію контролюючих, регуляторних і наглядових функцій, що забезпечують ефективне дотримання встановлених правових норм у сфері лісового господарства. Основою цих механізмів є нормативно-правова база, що включає закони, підзаконні акти, інструкції та стандарти, які регулюють відносини у галузі охорони лісів, їх використання та відновлення. Одним із головних інструментів адміністративно-правових механізмів є проведення перевірок дотримання норм та правил, встановлених для суб'єктів господарювання, які займаються лісокористуванням. Органи державного контролю, зокрема Державне агентство лісових ресурсів України та Державна екологічна інспекція, мають право здійснювати як планові, так і позапланові перевірки для виявлення порушень. У разі виявлення відхилень від норм законодавства, ці органи застосовують адміністративні санкції, такі як штрафи, приписи про усунення порушень або припинення діяльності, що завдає шкоди лісовим ресурсам. Це сприяє зменшенню кількості порушень та підвищенню відповідальності суб'єктів господарювання. Адміністративно-правові механізми також передбачають запровадження ліцензування та сертифікації діяльності, пов'язаної з використанням лісових ресурсів. Це забезпечує дотримання стандартів і вимог, які визначаються на законодавчому рівні, та надає можливість контролювати діяльність суб'єктів лісового господарства. Важливим аспектом є також застосування механізмів моніторингу стану лісів, що включає збір, аналіз та обробку даних щодо стану лісових екосистем. Такий моніторинг дозволяє вчасно виявляти негативні тенденції та реагувати на зміни, що можуть мати негативний вплив на лісові ресурси. Іншим важливим механізмом є здійснення адміністративного нагляду за виконанням програм та проектів,

що стосуються відновлення лісів та збереження біорізноманіття. Це включає контроль за використанням коштів, виділених на ці програми, а також аналіз їх ефективності. Органи державного контролю мають повноваження оцінювати реалізацію проектів, перевіряти дотримання екологічних норм та стандартів, а також вживати заходів у разі виявлення порушень. Такий підхід сприяє раціональному використанню ресурсів та забезпечує стаке управління лісами. Значну роль у забезпеченні дотримання законодавства відіграє адміністративне правозастосування, яке передбачає розгляд справ про адміністративні правопорушення у сфері лісового господарства. Це забезпечує відповідальність за порушення, як з боку фізичних осіб, так і з боку суб'єктів господарювання. Механізми правозастосування дозволяють захищати лісові ресурси від незаконної вирубки, пошкодження, забруднення та інших загроз, що можуть призвести до деградації лісових екосистем. Ефективне правозастосування забезпечує належний рівень екологічної безпеки та сприяє збереженню лісових масивів. Важливою складовою адміністративно-правових механізмів є участь органів державної влади у розробці та впровадженні нормативно-правових актів, що регулюють сферу лісового господарства. Це дозволяє адаптувати законодавчу базу до сучасних викликів, забезпечити гармонізацію національних стандартів з міжнародними нормами, а також враховувати потреби економічного розвитку та екологічної безпеки. Розробка ефективної нормативної бази є запорукою стійкого розвитку лісового господарства та збереження природних ресурсів.

Ми вважаємо, що адміністративно-правові механізми забезпечення дотримання законодавства про лісове господарство мають багатогранний характер та спрямовані на комплексний підхід до охорони, використання та відновлення лісових ресурсів. Їх ефективне застосування дозволяє забезпечити стаке управління лісовим господарством, зберегти природне середовище та сприяти розвитку екологічної культури в суспільстві.

Роль органів державного контролю у забезпеченні дотримання законодавства про лісове господарство є визначальною для підтримання екологічного балансу та збереження природних ресурсів. Вони виступають гарантом дотримання встановлених правил і стандартів, що регулюють використання, охорону та відновлення лісів. Завдяки їхній діяльності здійснюється постійний нагляд за дотриманням правових норм, що сприяє запобіганню порушень, виявленню зловживань та притягненню до відповідальності суб'єктів, які порушують екологічні вимоги. Застосування адміністративних механізмів, таких як перевірки, моніторинг, ліцензування та санкції, дозволяє забезпечити високу ефективність у досягненні цілей державної політики у сфері лісового господарства. Це сприяє раціональному використанню лісових ресурсів, їх відтворенню та захисту від незаконної діяльності. Таким чином, органи державного контролю виконують ключову функцію в системі забезпечення екологічної безпеки, що є основою для сталого розвитку лісового господарства та збереження довкілля для майбутніх поколінь.